

Avrupa üflüyor, biz burada oynuyoruz

Nurettin Bey: Sünûhatta Rüyada Bir Hitabenin sonunda geçen “Diğer müsbet cereyan ise ki, dâhilden muvafık şeklini giyer. İsim gibi ‘delle ala ma’nen fi nefsihi’dir. Hareketi kendinedir. Tebai haricedir. Lâzım-ı mezhep, mezhep değil; belki muahez değil.” cümlesini ve konu ile irtibatını açar mısınız?”

BİR GERÇEĞİN RESMİ: RÜYADA BİR HİTABE

Rüyada Bir Hitabe, Bediüzzaman'ın ledün ilminin manevî penceresinden İslâm'ın ve İslâm âleminin mukadderatını tanımlayıp projelendirdiği sosyal bir keşfiyatı ihtiva eden bir konuşmasıdır. O konuşmada Bediüzzaman Müslümanların mağlûbiyetinin sebeplerini... Galibiyetinin ön şartlarını... Ne zaman galip olacaklarını... İslâm'ın günümüz medeniyetini neden reddettiğini... İslâm medeniyetinin niteliğini... Asrın başlarında Müslümanların uğradığı toplumsal musîbetlere ve mağlûbiyetlere kaderin neden fetva verdiğini... Müslümanlar olarak ihmal ettiğimiz önemli emirleri... Musîbetlerin getirdiği mükâfatları veciz bir biçimde ifade ediyor.

Nerede mi ifade ediyor?

Selef-i salihinden ve her asrın manevî sahiplerinden oluşan bir münevver meclisin huzurunda!

Sadık bir rüyada! Bir hakikat meclisinde!

AVRUPA ÜFLÜYOR, BİZ BURADA OYNUYORUZ

Aynı hitabenin son kısmında “neden geldin geleli siyasete karışmıyorsun?” sorusuna Bediüzzaman, “Şeytanın ve siyasetin şerrinden Allah'a sığınırım” diyerek, İstanbul siyasetinin İspanyol hastalığı gibi bir hastalık olduğunu ve fikri hezeyanlaştırdığını ifade ediyor ve şöyle devam ediyor:

“Biz müteharrik-i bizzat değiliz, bilvasıta müteharrikiz. Avrupa üflüyor, biz burada oynuyoruz.”¹

Yani biz, ülke siyasetini belirlerken bizzat kendi millî irademizle hareket etmiyoruz. Bir dış muharrikin, Avrupa'nın tahrikiyle ve üflemesiyle hareket ediyoruz.

Sözlerinin devamında Bediüzzaman, Avrupa'nın bizi uyutarak kendi medeniyetini telkin ettiğini, biz ise ahlâkî değerlerimizi tahrip etmemiz dolayısıyla sağırlaştığımız için, onların telkin ettikleri fikirleri ülkemizde icra ettiğimizi ifade ediyor.

Devam ediyor Bediüzzaman:

“Mademki menba Avrupa'dadır. Gelen cereyan ya menfi veya müsbettir.”

Menfi cereyana kapılanların harf gibi başkasının / Avrupa'nın manasını gösterdiklerini, bütün hareketlerinin Avrupa hesabına geçtiğini ve kendi millî iradesini hükümsüz kıldığını bildiren Bediüzzaman, bu bağlamda saflığın ve samimiyetin zaaf ve zilletten başka bir işe yaramadığını, böyle dehşetli zafiyetlerle siyasetin, söz konusu hariç cereyanın kuvvetine akılsız bir alet hükmüne geçtiğini bildiriyor.

GÜNAHLARIMIZIN KEFARETİ: DOKSAN YILLIK GERİLİK !

Bediüzzaman, Avrupa'dan gelen cereyanın müsbet olması halinde ise, dâhilde muvafık şeklini giyeceğini ve hüsn-ü kabul göreceğini... Çünkü müsbet cereyanın İslâm'ın özünde ve Müslüman'ın ruhunda bulunduğunu... Her müsbet şeyin İslâm'ın öz malı olduğunu... Bu sebeple hariçten gelen müsbet fikirlerin Müslüman toplumun kimliğine zarar vermeyeceğini... Böyle müsbet fikirlerin haricin malı olmadığını ifade ediyor.

Nitekim Peygamber Efendimiz (asm) “Bilgi ve hikmet Müslüman'ın yitik malıdır. Onu nerede bulursa alır” buyuruyor.

Bu hadis-i şerifin şerhi sadedinde Bediüzzaman Hürriyete Hitap'ta şu tesbitlerde bulunuyor:

“Ecnebiyede terakkiyat-ı medeniyeye yardım edecek noktaları (fünun ve sanayi gibi) maalmemnuniye alacağız..... Kesb-i medeniyette Japonlara iktida bize lâzımdır ki, onlar Avrupa'dan mehasin-i medeniyetini almakla beraber, her kavmin mâye-i bekası olan âdât-ı milliyelerini muhafaza ettiler. Bizim âdât-ı milliyemiz İslâmiyette neşvünema bulduğu için, iki cihetle sarılmak zaruridir.”²

Biz ise adat-ı milliyemize hainlik ettik ve adına medeniyet dedik. Fen ve sanayi yerine çürümüş sefaheti ve ahlâksızlığı aldık ve adına çağdaşlık dedik. Dinimize karşı küstahlık ettik ve adına rejim dedik.

Günahımız ne kadar büyük ki, kefareti doksan yıldır milletçe ödüyoruz.

Maazallah, ahiretteki hesap ve nar-ı azap cabası...

Dünyada ise... Ne makbul bir medeniyete ulaşabildik, ne çağdaş olabildik, ne de adam gibi bir demokrasimiz oldu!

MEDENİYETİN İYİLİKLERİ KUR'ÂN'IN MALIDIR

Bediüzzaman Hazretleri bu kısımda bir medeniyet algısı eleştirisi yapıyor. Bu öyle bir uğursuz algıdır ki, müstebit bir rejim haline getirilmiş ve ülkemizin doksan yılına mal olmuştur. Yüzyılımızın faciasıdır.

Bediüzzaman'ın sözü aynen şöyledir:

“Lâzım-ı mezhep, mezhep olmadığından, belki muahez değil. Bahusus iki cihetle kuvveti, hariç cereyanın müspet ve zaafına inzimam etse, harici kendine âlet-i lâyeş'ur edebilir.”³

“Lazım-ı Mezhep” kavramını iki yönden ele alacağız:

1-Hakiki mânâsıyla.

2-Mecazi mânâsıyla.

Hakiki mânâsıyla lazım-ı mezhep, bir mezhebin zorunlu olarak bağlı bulunduğu naslardır, ayet ve hadislerin açık hükümleridir, dinin içtihadı konu olmayan muhkemâttır.

Mesela beş vakit namaz veya Ramazanda oruç tutmak dört mezhepte de farzdır. Bu emirler mezhebin içtihadı değil, dinin açık emirleridir. Bu farz emirlerle ilgili olarak mezhepler sorgulanmaz.

Bu nedenle lazım-ı mezhep olan, yani mezhepleri zorunlu olarak kendine bağlayan Kur'ân'ın açık hükümleri mezhep değildirler.

Bu cümleyi bu çerçevede anlamamız gerekirse, bir medeniyet yolu olarak Avrupa'cılıktan maksat, Kur'ân ile barışık olan bilgi ve hikmeti, fen ve tekniği almak murad ise eğer...

Bunda bir sakınca yoktur. Bu güzeldir.

Ama bu Avrupa'cılık yolu değildir.

Çünkü mehasin-i medeniyet batıdan da gelse o Kur'ân'ın malıdır.

Bu durumda bu güzel cereyan batıdan gelse bile, dâhilde Kur'ân ile barışık olduğundan, örf ve kültürümüzü güçlendirir. Örf ve kültürümüz, din ve inancından da aldığı güç ile hariçten gelen bu değerleri kendisine şuarsuz bir alete dönüştürür. Yani kendi lehine kullanır. İnanç ve ahlâkından taviz vermez.

BATI'YI KÖRÜ KÖRÜNE TAKLİT FACIASI

Mecazi mânâsıyla ise lazım-ı mezhep, bir mezhebin içtihatlarından olmadığı halde, zamanla yanlışlıkla o mezhebe mal edilmiş /o mezhebe yamanmış fikirlere denir.

Bu da mezhep değildir ve mezhebi bağlamaz, mezhebi sorumlu kılmaz.

Bu mana ile meselemize dönersek: müspet bir cereyan çerçevesinde Avrupa'dan, batıdan veya Çin'den bilgi, hikmet ve mehasin-i medeniyet devşirme işi bir milli proje olabilir. Bunda bir sakınca yoktur.

Ama bu hayırlı projeye bir takım mefsedet de karışır ve İslam ahlâkına zarar veren bozuk fikir ve gelenekler zamanla lazım-ı mezhep zannedilirse, yani batı körü körüne taklit edilir ve bu taklit ilerlemenin lazımı zannedilirse, bu rejim haline getirilirse, bir kanuni emir ile tamim edilirse, işte bu bir faciadır.

Doksan yıldan beri ülkemizde gördüğümüz manevî facia işte budur!

Ama bu faciadan bizim temelde var olan doğru bilgi, hikmet ve mehasin-i medeniyet arayışı projemiz sorumlu değildir.

Mesela şapka giymek, kılık kıyafette batıya uymak ilerleme projesinin lazımı olmadığı gibi, bir ilerleme projesi de değildir.

Oysa bu memlekette şapka için nice başlar kesilmiştir. Kılık kıyafeti batıya uydurmak için nice canlar yakılmıştır! Bunlar çağdaş medeniyet adına yapılmıştır.

Hâlbuki bunlar medeniyetin hiç de lazımı değildir.

Ama İslam'ın edep ve ahlâkına zarar vermeden, fende ve bilimde, fabrikada ve sanayide batıdan veya ileri ülkelerden örnekler devşirmek ilerliciliktir.

Bunda din ve ahlâk rüşvet verilmeden, fen ve teknik alınır.

Kur'ân'ın tasvip ettiği yol, bu yoldur.

Bediüzzaman'ın başlara vura vura dikkat çektiği husus da bu olmuştur!

Dipnotlar:

1- Divan-ı Harb-i Örfi ve Sünûhat, s. 117.

2- Divan-ı Harb-i Örfi, s. 79-80.

3- Divan-ı Harb-i Örfi ve Sünuhât, s. 118